

Андрієті Андрій,

старший викладач кафедри професійної психології,

Національна академія Служби безпеки України

Андрієті Олександр,

старший офіцер відділу соціального супроводу, військова частина 1551

МОРАЛЬНА ПІДТРИМКА ПЕРСОНАЛУ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Сучасна війна ставить перед військовослужбовцями сектору безпеки та оборони України виклики, які виходять далеко за межі загроз життю та здоров'ю. Це насамперед випробування на резилієнтність, збереження ідентичності та здатності співпереживати. Зазначені складники тримаються один за одного: без ідентичності немає сенсу бути стійким, а без співпереживання стійкість перетворюється на байдужість. У таких умовах важливу роль відіграє соціально-психологічний супровід, який спрямований на підтримку психоемоційного стану бійців, їхню адаптацію до екстремальних ситуацій та ін. Постійний вплив бойових факторів вимагає систематичної психосоціальної допомоги, котра забезпечує збереження психічного здоров'я, підвищує мотивацію, здатність ефективно виконувати службово-бойові завдання та зменшує ризик емоційного вигорання.

Ключовим елементом психосоціальної допомоги виступає моральна підтримка, котра в таких надскладних умовах стає не просто проявом людяності, а й важливим ресурсом для виживання та майбутнього відновлення військовослужбовців. Моральна підтримка військовослужбовців є критичним чинником боєздатності армії. Вона безпосередньо впливає на психологічну стійкість бійців, їхню здатність виконувати завдання в екстремальних ситуаціях та швидкість подальшої адаптації до мирного життя. Моральна підтримка військовослужбовців – це комплекс заходів, спрямованих на зміцнення бойового духу, збереження психічного здоров'я та формування психологічної стійкості до стресових умов бойових дій.

Н. Іванова одним із перспективних напрямів збереження психічного здоров'я визначає профілактику шляхом формування у людей психологічної готовності до перебування у складних умовах війни. При цьому нагальності набуває розробка інноваційної системи створення та розповсюдження якісного інформаційного продукту, зорієнтованого на формування обізнаності людей щодо особливостей конструктивної поведінки в умовах війни [1]. В. Алещенко та О. Кокун роблять акцент на необхідності системного оновлення механізмів морально-психологічного забезпечення, зосередивши їх не лише на внутрішньо-комунікаційній роботі, а й на впровадженні передових методик кризової психологічної підтримки та реабілітації [2]. Л. Нянько та В. Нянько, досліджуючи проблему психологічної підтримки в умовах війни, визначають, що психологічний супровід постраждалих від військових дій має здійснюватися з урахуванням теоретико-методологічних і методичних засад психологічного кризового консультування, враховуючи специфіку психологічних підходів та їх

інтеграцію при використанні психотерапевтичних методів [3].

Моральна підтримка – це діяльність посадових осіб щодо інформаційного впливу на свідомість та поведінку військовослужбовців з метою формування і розвитку у них національної ідентичності, моральних якостей, свідомого ставлення до виконання військового обов'язку. Зараз на фронті воюють люди різних національностей, але вони свідомо роблять вибір – навіть як представники інших етносів, націй, країн – битися за українські цінності, які складають основу національної ідентичності. Національна ідентичність не зводиться тільки до відчуття своєї приналежності до нації. Домінантними почуттями мають бути любов до своєї країни, народу, нації і, зрештою, гордість за справжні досягнення, перемоги, за національну культуру.

Одним із напрямів моральної підтримки виступає національно-патріотична підготовка особового складу підрозділів сектору безпеки та оборони України. Національно-патріотична підготовка спрямована на формування державницького світогляду та національної самосвідомості, стійкої мотивації до збройного захисту територіальної цілісності, державного суверенітету України, виховання особового складу на ідеалах української державності та соборності українських земель, бойових традиціях, прикладах мужності та героїзму українських воїнів часів визвольних змагань та під час захисту територіальної цілісності Української держави тощо. Важливе значення у моральній підтримці має організація та проведення заходів щодо формування у особового складу довіри до командування, моральної стійкості, розвитку лідерства та командного духу. Це й інформаційна прозорість, котра передбачає своєчасне доведення намірів та пояснення логіки наказів. Це й зворотний зв'язок, котрий передбачає проведення години запитань-відповідей, де кожен борець може висловити думки та обговорити проблеми. Це й створення умов для відпочинку, й організація зв'язку з рідними та робота зі спеціалістами (психологами / капеланами).

Служба військового капеланства також відіграє ключову роль у моральній підтримці, забезпечуючи духовні потреби, стабілізуючи емоційний стан воїнів та зміцнюючи бойовий дух. Капелани здійснюють організацію молитов, проведення богослужінь та здійснення релігійних обрядів безпосередньо на місцях дислокації або в зонах бойових дій. Капелани разом із військовими психологами допомагають бійцям подолати стрес, страх, бойові психічні травми тощо. Отже, моральна підтримка військовослужбовців розглядається як комплекс заходів (психологічна допомога, соціальна підтримка, духовна опіка), спрямованих на підтримання високого бойового духу, згуртування військового колективу та формування мотивації.

Список використаних джерел:

1. Збереження психічного здоров'я населення України в умовах війни: практ. посіб. Київ: НА СБУ, НУ ОЗУ ім. П. Л. Шупіка, 2024. 212 с.
2. Алещенко В. І., Кокун О. М. Психологічний супровід військовослужбовців у бойових умовах: виклики сучасності. *Психологічний журнал*. 2025. № 11 (1). С. 18–33. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2025.11.1.2>.
3. Нянько Л. Ю., Нянько В. В. Психологічна підтримка в умовах війни. *Науковий вісник ЛьвДУВС*. Серія психологічна. 2024. № 1. С. 40–46.